

op her i Rigsdagen. Men her skal ikke føres Fagforeningspolitik, her skal føres Rigsdagspolitik. Fagforeningspolitikken er Fagforeningernes og skal udkæmpes mellem Fagforeningen og Arbejdsgiverne. Der er dens virkelige Slagplads. Alt for ofte søger Herrerne at lette sig Arbejdet ved at føre denne Politik her op i Tinget, hvor den ikke rigtig hører hjemme, og den hjælper tidt de Herrer i deres Arbejde. Arbejderne har altsaa deres Fagforeninger, og de har deres bestaltede Førere; men Middelstanden, der er ganske anderledes trykket af Udviklingen end Arbejderne, har kun faa Talsmænd, og derfor er det ganske i sin Orden, at vi i særlig Grad stiller os foran den.

Ager Karstensen: Jeg giver den sidste ærede Taler Ret i en Bemærkning, han gjorde i en foregaaende Replik, nemlig at Diskussionen nu synes at være naaet til det Højtryk, som en Diskussion om et saa vigtigt Anliggende bør antage, og at den egentlige Spænding maaske just nu er fremkommet, fordi den politiske Side af Sagen er blevet fremdraget og ført ind i Debatten.

Det ærede 10de Medlem for Hovedstaden (Borbjerg) fremsatte i sit Svar til mig en hel Række Betragtninger over Forholdet mellem Kapitalkoncentrationen, Mellemstanden og Arbejderbefolkningen, og han vilde give det Udseende af, at min Interesse for den foreliggende Lovgivning udelukkende var begrundet i, at Landbostanden og den næringsdrivende Borgerstand ikke er interesserede i at blive voldgivet monopolistiske Virksomheder. Dette er ikke rigtigt, hvad jeg nærmere skal bevise, men forinden jeg gør dette, vil jeg gerne forklare, hvad jeg mente før med min Bemærkning om Radikalismens og Socialismens Stilling til det frie Erhverv.

Jeg mener, at den statssocialistiske Idé, saaledes som vi kender den, og saaledes som Socialdemokratiet vedkender sig den, i sig selv betegner en Opfattelse af det frie Næringsliv, som er ganske utvetydig. Den gaar ud paa, at Samfundets Produktionsmidler skal føres ind under Staten, at Samfundet skal ordne og organisere saavel Omsætning som Produktion. I Overensstemmelse hermed gaar Socialdemokratiets Politik ud paa at indsnævre det Omraade, paa hvilket det enkelte Individ kan bevæge sig, naar vedkommende ønsker at skabe selvstændig Virksomhed for sig og sine. Socialdemokraterne undergraver disse Virksomheder paa forskellig Vis. De har under-

gravet dem ved bravt at skubbe til den hældende Vogn under Krigssituationen, da vi alle maatte erkende, at en vis Kontrol var nødvendig, eftersom Markedet var lukket. Det gjaldt da om ved Stats- og kommunale Foranstaltninger at skaffe det forbrugende Folk saadanne Garantier, at det overhovedet kunde friste Livet paa rimelige Vilkaar. Men Socialismen og Radikalismen piskede paa for at komme saa langt ud i dette Forhold som muligt, for at reducere Privatinitiativet og den private Ejendomsret saa meget som muligt, for at føre ind i Bedrifterne, ind i Jordbruget, ind i Næringslivet den kommunale Magt, og den Statsmagt, som man kan sammenfatte i Begrebet: den Samfundsmagt, som de Herrer ønsker skal overtage den væsentlige Del af Ledelsen og skal regulere saavel Produktion som Omsætning.

Dette er Socialdemokratiets Maal, og her er det, Forskellen mellem den socialistiske og den individualistiske Samfundsopfattelse kommer frem. Vi lægger den afgørende Vægt paa, at der stadig i Samfundslivet er en Margin for Privatinitiativet, baseret paa Privatejendomsretten, som gør, at Samfundslivet former sig over selvstændigt virkende Faktorer, former sig som et Udtryk for de enkeltes Villier, medens Socialismen for sit Vedkommende siger, at disse Villier skal begrænses det mest mulige under Hensyn til det hele. Jeg siger derfor, at er der noget Parti, som i kondenseret Forstand er et Udtryk for Had til det frie Erhverv, for Fjendtlighed overfor det frie Erhverv, saa er det Socialdemokratiet. Socialismen er nemlig Modsetningen til den Opfattelse, vi andre gør gældende.

For de Radikales Vedkommende kan man sige, at de ikke følger Socialismen helt til Vejs Ende, der hvor Samfundet skal overtage Produktionsmidlerne; men der er ingen Tvivl om, at den højtærede Indenrigsminister, der staar som Ministeriets Repræsentant i denne Lovgivning her, ved sin Tale om det store Indenrigsministerium har for det radikale Partis Vedkommende peget paa Ønskeligheden af at bevare en Regulering af Jordbruget og af Næringslivet i Byerne i en Udstrækning, man ikke kendte før Krigen, og som betyder, at man i stort Omfang sætter Statsmagten i Stedet for den enkeltes Initiativ, den enkeltes Ret til at udnytte sit Initiativ i egen Virksomhed. Til denne Opfattelse hos de Radikale og til selve Socialismens Idé sigtede jeg, da jeg talte om, at de to Retninger er fjendtlige overfor det frie Erhverv.

Jeg vedkender mig, hvad jeg ikke be-